

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Noziedzīgos nodarījumos cietušie>Kompensācija>Zaudējumu atlīdzības pieprasīšana no likumpārkāpēja

Zaudējumu atlīdzības pieprasīšana no likumpārkāpēja

Kā es varu tiesvedības (kriminālprocesa) ietvaros pieprasīt zaudējumu atlīdzību vai cita veida kompensāciju/atlīdzību no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja?

Kam jāadresē šāds pieprasījums?

Vispirms jums jāvērsas policijā vai prokuratūrā. Viens no to pienākumiem ir izskatīt cietušo personu iesniegtus zaudējumu atlīdzības pieteikumus. Ja tiesas procesā jums nav sava juridiskā pārstāvja, parasti prokuroram ir arī jāpalīdz virzīt prasību, ko prasītājs iesniedzis pret noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, ja tā tiek izskatīta krimināllietas ietvaros.

Kurā kriminālprocesa brīdī man jāiesniedz pieteikums?

Pieteikums jāiesniedz jau policijas veiktās izmeklēšanas laikā, lai policija varētu to izskatīt un savākt pierādījumus. Tomēr pieteikumu ir iespējams iesniegt līdz pat krimināllietas pamata tiesvedības sākumam.

Kādu summu es varu prasīt un kā man tas jānorāda (jānorāda kopējais apmērs un/vai jānorāda atsevišķie zaudējumi, zaudētie ienākumi un procenti)?

Zviedrijas tiesību sistēmā paredzētais kaitējuma atlīdzināšanas princips ir tā izlīdzināšana, proti, mērķis ir panākt, ka cietušās personas finansiālā situācija pēc iespējas ir tāda, kāda tā būtu, ja zaudējumi nebūtu radīti vai kaitējums nebūtu nodarīts. Tas nozīmē, ka atlīdzību var pieprasīt par jebkādiem finansiāliem zaudējumiem, kas radušies nodarītā kaitējuma dēļ. Tomēr cietušajam ir pienākums, ja iespējams, ierobežot zaudējumus.

Zaudējumu atlīdzību var piešķirt šādos gadījumos:

ja persona cietusi no personiska aizskārums; šādā gadījumā atlīdzina izdevumus (par veselības aprūpi utt.), kā arī piešķir kompensāciju par negūtiem ienākumiem, pārejošām fiziskām un psihiskām ciešanām (sāpēm un ciešanām), par neatgriezenisku traumēšanu (sakropļojumu) un nenovēršamiem traucējumiem (invaliditāti);

ja pārkāpta personas neaizskāramība un noziegums ir nopietni aizskāris cietušā brīvību, mieru vai cieņu;

ja radīti materiāli zaudējumi, piemēram, ticis nozagts vai sabojāts īpašums;

ja nodarīts tīri finansiāls kaitējums, t. i., ir radušies tīri finansiāli zaudējumi, kas saistīti, piemēram, ar krāpšanu vai piesavināšanos.

Prasītā summa jānorāda attiecīgajās pieteikuma sadaļās, un beigās jānorāda kopējā prasītā kompensācija. Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības saņemt summas procentus, sākot no dienas, kad noticis noziegums, vai no cita, vēlāka datuma, kad radušies zaudējumi. Arī procentu pieprasījums jāiesniedz lemšanai tiesā.

Vai šādiem pieprasījumiem ir īpaša veidlapa?

Policijā un prokuratūrā ir pieejamas īpašas kaitējuma atlīdzības pieprasījuma veidlapas, ko jūs varat izmantot.

Kādi pierādījumi man jāiesniedz, lai pamatotu savu pieprasījumu?

Daļa no pierādījumiem, kas nepieciešami zaudējumu atlīdzības saņemšanai, parasti tiek savākti policijas veiktās izmeklēšanas ietvaros, un prokurors var ar tiem pamatot prasību. Tas attiecas, piemēram, uz nozieguma apstākļiem un nozieguma rezultātā nodarīto kaitējumu.

Prasītājam jāspēj iesniegt pierādījumus, kas pamato viņa prasījumu, piemēram, pierādījumus par izdevumiem (kvītis), negūtiem ienākumiem (apludinājumu par ievainojumu / slimības atvaļinājumu un zaudētajiem ienākumiem), materiāliem zaudējumiem (dokumentus, kas apliecina iznīcinātā īpašuma vērtību vai bojāta īpašuma labošanas izmaksas / vērtības zudumu).

Ja tiek prasīta atlīdzība par aizskārums, prasītājam nav jāiesniedz nekādi īpaši pierādījumi. Aizskārums kompensē, ņemot vērā nozieguma novērtējumu.

Vai saistībā ar manu pieprasījumu būs jāmaksā tiesas nodeva vai citas maksas?

Nē. Krimināllietas ietvaros pieprasot zaudējumu atlīdzību, nekādas nodevas nav jāmaksā.

Vai pirms tiesvedības un/vai tās laikā varu saņemt juridisku palīdzību? Vai tā man ir pieejama, ja nedzīvoju valstī, kurā notiek tiesvedība?

Jums kā prasītājam/cietušajam ir tiesības kriminālprocesa laikā saņemt individuālu juridisko palīdzību. Šādas tiesības jums ir, piemēram, nopietna vardarbīga nozieguma, dzimumnozieguma vai vardarbības ģimenē gadījumā, kā arī citos gadījumos, kad ir skaidri nepieciešama palīdzība. Ja vēlaties saņemt šādu juridisko palīdzību, jūs varat to paziņot policijai vai prokuratūrai, kas jūsu lūgumu nodos tiesai; tad tiesa lems, vai norīkot jums prasītāja aizstāvi. Prasītāja aizstāvis var sniegt palīdzību un atbalstu visā tiesvedības gaitā, kā arī sagatavo un virza zaudējumu atlīdzības prasību. Ja jums norīkos prasītāja aizstāvi, tā pakalpojumus apmaksās valsts.

Kādos gadījumos krimināltiesā noraidītu vai atteiktos izskatīt manu prasību pret noziedzīgā nodarījuma izdarītāju?

Krimināllietas ietvaros iesniegtu kaitējuma atlīdzības pieprasījumu noraida ļoti reti, pat ja formāli tas ir iespējams.

Tomēr dažkārt tiesa nodala krimināllietas tiesvedību no kaitējuma atlīdzības lietas izskatīšanas. Tiesa var šādi rīkoties, ja zaudējumu atlīdzības pieprasījums ir sarežģīts vai ja tas nav pareizi sagatavots un tādēļ aizkavē krimināllietas izskatīšanu. Ja lietas tiek nodalītas, tad lēmumu vispirms pieņem krimināllietā, bet kaitējuma atlīdzības lietu izskata vēlāk. Tas nozīmē, ka prokurors vairs nevar palīdzēt saistībā ar kaitējuma atlīdzības pieprasījumu. Parasti cietušajam ir labāk, ja kaitējuma atlīdzības lieta ir pienācīgi sagatavota un to var iztiesāt krimināllietas ietvaros.

Vai es varu pārsūdzēt šādu lēmumu vai prasīt kompensāciju/atlīdzību kā citādi?

Tiesas pienākums ir vienmēr sniegt norādījumus par to, kā iesniegt pārsūdzību. Šajos norādījumos izklāsta nosacījumus, ar kādiem var pārsūdzēt lēmumu konkrētajā gadījumā.

Lai saņemtu kompensāciju no apdrošinātāja, parasti nav nepieciešams, lai kaitējuma atlīdzības lieta būtu izskatīta tiesā; tas nozīmē, ka par kaitējumu vai ievainojumu var paziņot apdrošināšanas sabiedrībai.

Turpmāk izklāstītā informācija attiecas tikai uz kompensāciju par kriminālsodāmu kaitējumu. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs spēj samaksāt zaudējumu atlīdzību, vispirms vienmēr ir jāiesniedz pieprasījums pret noziedzīgā nodarījuma izdarītāju. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs atlīdzību samaksāt nespēj un cietušais nevar citādi saņemt kompensāciju par tam radītajiem zaudējumiem vai kaitējumu, kompensāciju par kriminālsodāmu kaitējumu var izmaksāt pat tad, ja cietušais nav iesniedzis kaitējuma atlīdzības pieprasījumu pret noziedzīgā nodarījuma izdarītāju.

Ja tiesa man piespriedusi zaudējumu atlīdzību, kā varu panākt, lai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs spriedumu izpilda, un kāda palīdzība man ir šajā saistībā pieejama?

Tiklīdz spriedums iegūst juridisku spēku, tiesa to nosūta Zviedrijas Izpildes iestādei (*Kronofogden*). Tad Zviedrijas Izpildes iestāde sazināsies ar jums, lai noskaidrotu, vai jūs vēlaties saņemt palīdzību jūsu prasības izpildes panākšanā. Ja jūs lūgsiet palīdzību, Zviedrijas Izpildes iestāde apzinās noziedzīgā nodarījuma izdarītāja līdzekļus. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs spēj samaksāt atlīdzību, tā tiks samaksāta. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nespēj to samaksāt, jūs par to informēs izpildes amatpersona. Ja jūsu apdrošinātājs nebūs kompensējis jūsu zaudējumus vai kaitējumu, jums pienāksies valsts izmaksāta kompensācija par kriminālsodāmu kaitējumu.

Lapa atjaunināta: 09/11/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.